

Afgiftekantoor
Antwerpen X

Driemaandelijkse
Nieuwsbrief voor
EPITAAF leden

Nummer 39
april-mei-juni 1998
12de jaargang

010
09
00

EPITAAF

vereniging voor funeraire archeologie

Voorwoord

Met de zomer in het vooruitzicht kan het artikel van Epitaaflid Jacques Buermans u wellicht op een idee brengen voor een uitstap langs enkele Amsterdamse begraafplaatsen.

Dichter bij ons, op de begraafplaats van Elsene, bekijken we het grafmonument van kunstenaar Marcel Broodthaers en laten we beeldhouwer Karel Van Roy, die dit bijzondere monument tot stand bracht, aan het woord : een boeiende getuigenis.

Deze Nieuwsbrief komt onverwacht laat in uw bus. Wij hopen met het volgende nummer onze achterstand wat in te halen en ook enkele activiteiten aan te bieden.

Inhoud

Het grafmonument van Marcel Broodthaers op de begraafplaats van Elsene	
• De kunstenaar Marcel Broodthaers	2
• De beeldhouwer aan het woord	3
Waarom niet naar Amsterdam ?	
• Nieuwe Oosterbegraafplaats, meer dan 100 jaar oud	5
• Zorgvlied, een must	5
• Ouderkerk aan de Amstel, een juweeltje	7
Tentoonstelling Filip Tas	8

Het grafmonument van
Marcel Broodthaers.
Foto Bert Bracke.

Het grafmonument van Marcel Broodthaers op de begraafplaats van Elsene

---

DE KUNSTENAAR MARCEL BROODTHAERS

Geboren in Brussel op 28 januari 1924. Studeerde aanvankelijk chemie aan de Universiteit van Brussel (1942), maar voelt zich meer geroepen tot het artistieke en schrijft gedichten. Hij sluit aan bij de surrealistische stroming waaronder zijn vriendenkring is te situeren. De invloed van René Magritte, die hij persoonlijk leerde kennen in 1946, is ontegensprekelijk in zijn werk. Om den brode opent Marcel Broodthaers in 1946 een boeken-

winkel aan de rue Notre Seigneur (Ons-Heerstraat) in Brussel.

De surrealistische groep waartoe Marcel Broodthaers behoorde had ook sterke bindingen met de communistische partij. Broodthaers signeert een pamflet *Pas de quartiers dans la révolution* dat wordt gepubliceerd in *Le Drapeau rouge*, René Magritte was mede-ondertekenaar. Er ontstaat rond dit pamflet tweespalt binnen de

surrealistische stroming, onder andere rond de figuur van André Breton .

Broodthaers zal verder gedichten blijven publiceren, in de jaren 50 vnl. in het tijdschrift *Phantomas*. In 1957 verschijnt zijn eerste dichtbundel *Mon livre d'Ogre*. In die periode begint hij zich ook meer en meer op film en fotografie toe te leggen en plaatst die in nauwe relatie tot poëzie. In de jaren 1960 voegt hij aan dit gamma ook nog dia-projecties toe. In 1961 leert hij Maria Gilissen, zijn vrouw, kennen. Marcel Broodthaers verblijft vaker in Parijs waar hij de kost verdient als hulp-loodgieter en later als journalist.

Terug in Brussel in 1963 profileert hij zich meer en meer als kunstcriticus en schrijft in het *Journal des Beaux-Arts*. In 1964 zal hij zich voor het eerst als plastisch kunstenaar voorstellen op een tentoonstelling in het Paleis voor Schone Kunsten te Brussel en krijgt hij een vermelding van de *Prix de la jeune sculpture belge*. Broodthaers ontmoet schrijver Roland Barthes op een colloquium in Brussel (1964) rond het thema *La situation de l'écriture*, wat van grote invloed zal zijn op zijn werk. In 1968 is hij één van de kunstenaars die deelneemt aan de bezetting van het Paleis voor Schone Kunsten van Brussel.

Broodthaers presenteert zijn werk vaak in de vorm van (soms) ingewikkelde raadsels en rebussen. Toch zijn er enkele steeds weerkerende elementen. Er zijn de eierschelpen en mosselschelpen waarmee hij

Achterkant van de grafstèle van Marcel Broodthaers. Foto Bert Bracke.

collages en installaties maakt en die hij ook in zijn gedichten aan bod laat komen:

"Une plus belle forme que la coquille d'oeuf? Non. Si, la coquille de moule. La coque. Deux formes complètes, équilibrées, riches en germes. Deux formes égalitaires. Mais laissons les moules pour un autre fil."

(Marcel Broodthaers in *Phantomas*, Bruxelles, décembre 1965).

Maar ook het geschreven woord = letters, tekens en signaturen - zijn een constante in dit oeuvre.

Surrealistische spelletjes zijn nooit veraf. Om maar één voorbeeld te noemen: *L'Erreur* (1966): een groen bord waarop eierschalen werden gekleefd op de onderste helft, op

de bovenste helft van het bord staat geschreven moules. Ook de arend duikt telkens opnieuw op in zijn werk. In zijn *Musée d'Art Moderne* creëert hij een *Département des Aigles* waarin hij beelden verzamelt van die adelaar - historische en uit de publiciteit - en die hij simultaan projecteert op *Documenta Kassel* in 1972.

Marcel Broodthaers heeft een sterk internationaal gerichte carrière, de laatste jaren van zijn leven verblijft hij in Londen (1973) en Berlijn (1974). Hij overleed op zijn 52ste verjaardag in Keulen.

Wie het oeuvre van Marcel Broodthaers kent, zal niet verrast zijn door zijn grafmonument. Op de achterkant van de grafstèle werden tekens en beelden aangebracht die

ook in zijn werk zijn terug te vinden.

Een zin uit een van zijn gedichten is het grafopschrift en werd aangebracht op de voorkant van de grafstèle:

*O Tristesse envol de canards sauvages
Vol d'oiseaux au grenier des forêts
O mélancolie aigre château des aigles*
(Marcel Broodthaers, 1957)

Linda Van Santvoort

Over Marcel Broodthaers is al zeer veel verschenen. Voor deze korte bijdrage werd geput uit:

- *Marcel Broodthaers projecties*, Tentoonstellingscatalogus, Stedelijk Van Abbemuseum, Eindhoven.
- *Marcel Broodthaers*, Musée du Jeu de Paume, Paris, 1991.

DE BEELDHOUWER AAN HET WOORD

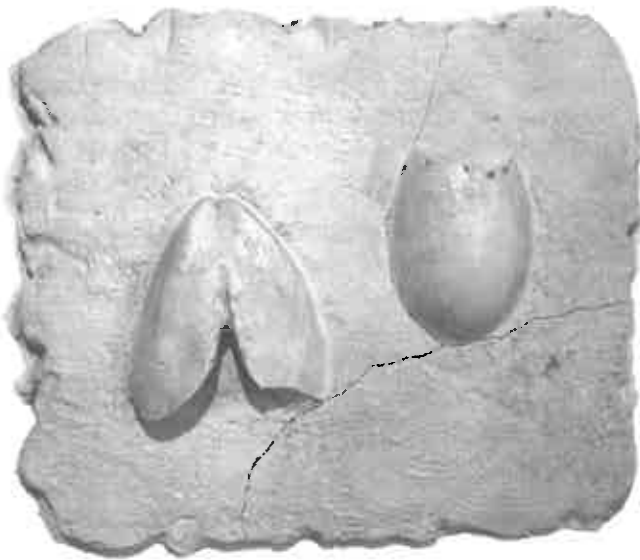
Ontwerptekening. Foto Pol De Prins.

Mevrouw Broodthaers - Maria Gilissen - is me komen opzoeken in mijn atelier in 1987. Toen was mijn atelier nog in de Bruggestraat 99, te Oedelem. Voordien had de opdrachtgeefster reeds gesprekken gehad met de Engelse Schriftbeeldhouwer Kintherslay (?), maar ze vond zijn stijl te clean.

Die tijd is ze met het ontwerp van haar, of dat van Marcel Broodthaers - dat is nooit duidelijk geweest - terechtgekomen bij schriftbeeldhouwer Jean-Claude Lamborot in Beaujeu (Frankrijk). Deze heeft de naam en data op de voorkant gekapt op zijn eigen kenmerkende manier. De lauwerkrans (de oorspronkelijke) en het moulurewerk moeten van nog een ander beeldhouwer zijn. In die periode is er tussen Maria Gilissen en Jean-Claude Lamborot een meningsverschil ontstaan over de afwerking, die volgens mij nochtans uitstekend was.

Zo is de opdrachtgeefster tenslotte beland bij Pieter Boudens, schriftbeeldhouwer te Brugge en leerling van Lamborot. In die tijd was ik nog niet zo lang aan 't werk als zelfstandig beeldhouwer. Pieter en ik werkten toen reeds samen voor het ontwerpen en uitvoeren van

Gipsen model van details uit het grafmonument. Foto Pol De Prins.

graftekens. Voor mij was, in een periode van boterhammen met bruine suiker, elke opdracht welkom. Pieter en ik kwamen overeen dat ik het sculpturaal gedeelte voor mijn rekening zou nemen en hij zou de letter- en cijfertekens kappen. Dit is eigenlijk de manier waarop wij tot op vandaag nog steeds samenwerken.

Maria Gilissen vond dat de steen, vermoedelijk Comblancien marmer, te dik was. Het moulurewerk dat perfect manueel was uitgevoerd, heb ik toen vermindert met 1 cm. Heel de steen die manueel gepolijst was, moest ik weer ruw zetten. De lauwerkrans die volgens de opdrachtgeefster te zwaar was heb ik ook eleganter moeten maken. Daarna pas ben ik begonnen met de uitvoering van de achterzijde en dit aan de hand van een tekening op ware grootte en foto's uit catalogi van Marcel Broodthaers' werk.

Mijn atelier in Oedelem was niet groter dan 3 x 5 m, zodat ik genoodzaakt was om al mijn ander werk buiten op het koertje te maken. Dit allemaal omdat de steen van Marcel Broodthaers gedurende ongeveer 14 maanden heel mijn ateliertje in beslag nam. Ik was toen ook nog niet uitgerust om te takelen, zodat ik voor elke manipulatie van de steen 4 à 5 stevige kerels moest optrommelen.

Elk teken dat op de grafsteen staat is gemaakt met de goedkeuring van Maria Gilissen. En dat ging aan het tempo van 1 per week. Op woensdag meestal ging mijn

vrouw of ikzelf haar afhalen aan het station te Brugge. We reden naar Oedelem, bespraken het gemaakte teken en ook het volgende, dronken koffie en reden weer naar 't station te Brugge. Meestal om de maand werd het geleverde werk betaald, Maria Gilissen was daarin zeer correct. Van enkele tekens, bijvoorbeeld het ei en de mossel, waar Maria Gilissen - en terecht - veel belang aan hechtte, zijn modellen gemaakt in klei en gips vooraleer ze gekapt werden.

Toen ik halverwege het vlak was gekomen, ik werkte van boven naar onder, belde Maria Gilissen me op om te zeggen dat ik onmiddellijk moest stoppen. Ze kwam me toen vertellen over haar reis naar Egypte en over de Hiërogliefen die ze daar had gezien. Ze wilde vanaf die dag alle tekens hiëroglifisch gebeeldhouwd zien. Na lange discussie over het reeds gerealiseerde en over wat nog moest worden gekapt hebben we voor een echte Belgische oplossing gekozen. We kwamen overeen die reis als een soort herinnering op te nemen in het geheel. Ik heb toen het voorstel gedaan om in terrasvorm over te gaan van bas-reliëf naar hiëroglief tekens (d.i. rondom het teken zelf materiaal weghalen). Op die manier kon ik mijn reeds geleverd werk redden.

Die overgang is zeer goed te zien en aan te voelen in het werk. De boord of lijst die bovenaan aanwezig is, verdwijnt halverwege helemaal. Pas op het laatste moment, als alle tekens er stonden, heeft Pieter Boudens in overleg met Maria Gilissen in mijn atelier de letter- en cijfertekens gekapt. Het transport werd georganiseerd, de plaatsing werd gepland, er werd een afdruk in gips genomen van de achterzijde. Ik wist niet beter of dat de opdracht volbracht was.

De dag voor de het transport ... telefoon... De voorkant moest veranderen! Lauwerkrans doorbreken met een triangel en regenwolken. Wat moet zal gebeuren. Of het verhaal van een beeldhouwer, blij met een grote opdracht en werkend met 2 geboeide handen.

Na al die jaren, wil ik het grafteken toch terugzien. De namen van de makers hebben we er niet willen inzetten. Op vraag van Maria Gilissen en volgens wens van Marcel Broodthaers, staat er vanonder op het kopstuk (tussen steen en sokkel) in potlood MAMA.

Karel Van Roy, 14 mei 1998

Waarom niet naar Amsterdam ?

Amsterdam bezit enkele merkwaardige begraafplaatsen die een bezoek meer dan waard zijn. De aandachtige bezoeker kan er kennismaken met een aantal mooie, vaak moderne, grafmonumenten. Vaak komt men bekende namen uit de muziek- en de kunstwereld tegen. Hierna volgt een bezoek aan enkele interessante Amsterdamse dodenakkers.

Nieuwe Oosterbegraafplaats, meer dan 100 jaar oud

Deze begraafplaats vierde in 1994 haar 100-jarig bestaan met een begrafenisstoet die een vermelding kreeg in het fameuse Guinnessbook of Records. Een optocht van meer dan 500 meter lang met koetsen, een Surinaamse uitvaartplechtigheid met veel muziek, lijkwagens en een militaire muziekkapel die treurmuziek ten gehore bracht was het hoogtepunt van deze eeuwfeestviering.

- Vlak bij de ingang flankeren twee dodenwachters de granieten graftombe van **Johannes Benedictus van Heutsz** de generaal die ervoor zorgde dat op snelle, harde wijze de Atjeh-oorlog in Nederlands-Indië werd beëindigd. Hij stierf in 1924 in Montreux en werd in 1927 herbegraven.
- Iets verder ligt dichterbij **Jacques Perk** wiens graf in 1900 overgebracht werd van de Oude Oosterbegraafplaats.
- **Suze N. Sablairolles** was zangeres en toneelspeelster. De zuil symboliseert het plotseling afgebroken leven.
- **Piet van Nek**, een wielrenner, verongelukte op de wielbaan te Leipzig. De figuren aan weerszijden van de wielrenner stellen de Roem en de Dood voor die een tafel met sterfdatum in ontvangst neemt.
- We vinden een grafmonument

Monument Piet van Nek op de Nieuwe Oosterbegraafplaats.

voor de bemanning van een, in 1981, neergestorte Fokker Friendship bij Moerdijk.

- Een monument van Hildo Krop dat de verzinnelijking van de arbeidersbeweging voorstelt siert de laatste rustplaats van karikaturist en ontwerper **Albert Hahn**.
- Op het graf van **George F. Westerman**, dier- en plantkundige en de oprichter van Artis, fungeert de hond als belichaming van trouw.
- **Stephen van Dorpel**, voetballer, overleed bij een vliegtuigramp toen zijn Surinaamse ploeg op weg was naar een wedstrijd. Zijn laatste rustplaats is een voetbalveld met stilliggende bal op de middenstip.
- **Everhardus Johannes Potgieter**, dichter en schrijver, werd in 1956 overgebracht van oude Oosterbegraafplaats.

- De graftombe van **Thérèse van Duyl-Schwartz**, portretschilderes, werd ontworpen door haar zuster Georgine en in de jaren '60 overgebracht van Zorgvlied.

Daarnaast vind men op de Nieuwe Oosterbegraafplaats, zoals elders in Amsterdam, talrijke moderne grafmonumenten.

Zorgvlied, een must

De begraafplaats Zorgvlied ligt aan de waterkant. Een begrafenis per boot is hier dan ook geen uitzondering. Hier liggen vele kunstenaars begraven.

- Wie kent niet **Piet Muijselaer**, de bekende revue-artist.
- **Gerard den Brabander**, dichter en een der eerste disc-jockeys.

Zorgvlied, mausoleum Oscar Carré.

- **Bob Scholte**, zanger, bekend van "Goedenacht en Welterusten".
- **Fien de la Mar**, actrice en cabaretière ; een der bekendste Amsterdamse theaters draagt haar naam.
- **Hans Kaart**, tenor en acteur, en zijn neef **Johan Kaart**, acteur en vooral bekend als Doolittle in de musical "My fair Lady".
- **Albert Carel Willink**, kunstschilder. Het grafmonument een portret van Willink, geflankeerd door vleugels, werd ontworpen door zijn vrouw Sylvia.
- **Jan Spiering**, beeldhouwer. Het werk, van zijn hand, kan opgevat worden als een gezinshereniging bij het graf.
- **Louis Bouwmeester**, de legendarische toneelacteur.
- **Ischa Meijer**, schrijver, journalist en acteur.
- **Frans Halsema**, cabaretier en tekstschrijver.
- **Hildo Krop**, beeldhouwer. Het beeld "De eeuwige vrouw" is van zijn hand.

- **Annie M.G. Schmidt**, schrijfster.

Hier liggen eveneens enkele merkwaardige figuren begraven.

- **Louis "Loe" Lap** was een joodse handelaar van een bekende dumpzaak. Zijn devies "Wat Lap lapt, lapt Lap alleen".
- **Manfred Langer**, voorvechter van de emancipatie van de homobeweging. Zijn begrafenis had hij zelf geënceneerd. Duizenden hadden zich verzameld rond de roze kist. Geëscorteerd door politie te paard en 20 witte limousines werd de kist in een roze Chevrolet via zijn discotheek iT naar de begraafplaats gereden. Daar kreeg iedereen een flesje whisky of vodka met het verzoek dit leeg te drinken en het flesje in het open graf te werpen.
- **Walter C. Gluck**, alias **Viktor**, hippiekoning, leefde altijd in een woonboot en verdrong toen hij aan zijn vloten werkte. Hij werd uiteraard per boot begraven in een vaartuig overdekt met stro en bloemen. De Amerikaanse vlag

bedekte de kist terwijl de Nederlandse vlag met het opschrift "Thank you Amsterdam" wapperde. Het grafteken is dan ook een dukdalf met de naam Viktor.

- **Cassidy Clinton Cremer**, zoon van schrijver Jan Cremer, werd doodgeschoten. Tegen de achtergrond van de Amerikaanse vlag werden speelkaarten aangebracht. De vlag symboliseert onafhankelijkheid en non-conformisme. De kaarten staan voor het gokken en voor het leven zelf.
- **Adolf Wilhelm Krasnapolsky**, van het gelijknamige hotel.
- **Trudy Boltini**, van de gelijknamige circusfamilie.
- Over circus gesproken. Zorgvlied is de laatste rustplaats van **Oscar Carré**, circusdirecteur en oprichter van het gelijknamig theater. Carré liet dit mausoleum bouwen voor zijn, in 1891 bij een treinongeluk, omgekomen vrouw Amalia Salamonski. Ook de resten van Oscar Carré, zijn tweede vrouw Ada Graham en zijn derde vrouw Edith Maud Adams rusten in het mausoleum gebouwd door J.P.F. Van Rossum & W.J. Vuyk, die ook de architecten waren van het circus-theater Carré.

Naast de twee grootste en belangrijkste Amsterdamse begraafplaatsen, de Nieuwe Oosterbegraafplaats en Zorgvlied, telt de Nederlandse hoofdstad nog enkele interessante begraafplaatsen.

Op de begraafplaats **Buitenveldert** treffen we **Wim Sonneveld**, cabaretier, en zijn levensgezel **Hubert Jansen**, tekstschrijver, aan.

Huis te Vraag werd als begraafplaats gesloten sinds 1962, maar zij wordt nog steeds onderhouden door een tuinman.

Men treft hier de **Lutherse diacessen**, die nog een tijdje het beheer over deze begraafplaats hadden, aan.

Op **Vredenhof** liggen talrijke Jordanezen begraven, ondermeer accordeonist **Johnny Meijer** en zanger **Johnny Jordaan**.

Ouderkerk aan de Amstel, een juweeltje

Iets buiten Amsterdam ligt de Portugees-Israëlitische begraafplaats, het **Beth Haim**. Deze dodenakker werd aangekocht in 1614 en wanneer men er nu in rondwaalt, ontdekt men, in tegenstelling tot vele andere Joodse begraafplaatsen die toch een zekere soberheid uitstralen, enkele prachtige monumenten.

Langs de aanlegsteiger aan de Amstel treft men het **Rodeamentoshuis** uit 1705 aan. Dit is de ruimte waarin de dode wordt binnengebracht tijdens de uitvaart. De mannen maken zeven ommegangen rond de baar van de mannelijke overledene. Daar de priesters of Kohaniem niet in aanwezig mochten komen met de als onrein beschouwde doden, maakten zij de plechtigheid mee vanuit een apart lokaal. Op de begraafplaats zelf zijn er voor hen speciale paden aangelegd die, via een haag of bepaalde aanduidingen, afgescheiden zijn van de graven.

Het gedeelte van 1690-1691 is tamelijk sober maar elders op de begraafplaats staan juweeltjes.

• **Eliahu Montalto**, dokter, verliet Portugal in 1598 onder druk van de inquisitie. Hij werd lijfarts van de

hertog van Toscane en later van Maria de Medici. Hij stierf op hoge leeftijd te Tours en werd op zijn verzoek alhier begraven. De vorm van de graftombe is waarschijnlijk ontleend aan de in het Midden-Oosten gebruikelijke vormen.

• **Yshak Franco Medeyros** die, in 1614, de koop van de grond ten behoeve van de begraafplaats sloot. Hij werd in 1568 of 1569 in Porto geboren. Opvallend is de bijzondere pagodevorm van het grafwerk.

• Op de laatste rustplaats van **Mozes van Mordechai Senior** staat een heel verhaal : Mozes met de twee stenen tafelen, David die harp speelt, Abraham die opziet naar de hemel, Jacob's droom, het bezoek van de koningin van Sheba aan koning Salomo, de vrouwen van de aartsvaders : Sara met Izaak, Rebecca en Rachel, Juda, Mordeachi te paard en Benjamin.

Een bezoek aan het Beth Haim te Ouderkerk is echt een must voor de liefhebber van het funeraire.

In Amsterdam zelf zijn er natuurlijk nog enkele merkwaardige grafmonumenten te bewonderen in enkele van de vele kerken.

In de **Nieuwe Kerk** vinden we **Michiel Adriaenszoon de Ruyter**, admiraal, een werk van beeldhou-

wer Rombout Verhulst en Jan van Speyk, luitenant ter zee.

In de **Oude Kerk** treffen we **Saskia van Uylenburgh**, de eerste vrouw van schilder Rembrandt, en overleden in 1642, aan, naast **Willem van der Zaan**, schout bij nacht, gesneuveld in 1669, en **Jacob van Heemskerk**, zeevaarder, gesneuveld in een veldslag tegen de Spaanse armada bij Gibraltar.

Voor de fanaten van begraafplaatsen is Amsterdam zeker aan te raden. De Nederlandse hoofdplaats ligt dichtbij en de dodenakkers stralen een zekere rust uit wat men van de Amsterdamse binnenstad niet kan zeggen. Vijf dagen Amsterdamse begraafplaatsen, vijf dagen pracht en praal, één uur Amsterdamse binnenstad en... ondergetekende was zijn portefeuille kwijt.

Jacques Buermans
(tekst en foto's)

Meer over Amsterdamse begraafplaatsen in de volgende publicaties :

- **BEGRAVEN EN BEGRAAFPLAATSEN**, H.L. Kok - A. Wille - G. Boerhof, Teleac, 90 6533 371 1.
- **IN 'T NOKKEND WEE DER ZIELE WELT EEN TRAAAN** (Nieuwe Oosterbegraafplaats), Meindert Stokroos, Bouw- & Woningraad 1992, 90 800261 3 1.
- **EEN PLAATS VAN BEZINNING** (100 jaar Nieuwe Oosterbegraafplaats), Theo Baart, 90 238 3162 4.
- **TOT IN EEUWIGHEID**, Sietse van der Hoek, Utrecht Het Spectrum 1994, 90 274 3388 7.
- **ZORGVLIED**, Ernest Kurpershoek - Hetty vd Berg, D'Arts Amsterdam, 90 400 9787 9.
- **HUN LAATSTE RUSTPLAATS**, Annet vd Broek - Koos Groen, Bosch & Keuning Baarn 1985, 90 246 4517 4.
- **SPREKENDE GRAVEN**, E.L. Hoffman-Klerkx, Kwadraat Utrecht 1987, 90 648 1203 9.
- **DODENAKKERS**, Cees van Raak, De Arbeiderspers Amsterdam 1995, 90 295 3470 2.
- **STILLEVEN IN STEEN**, W.P.R.A. Cappers, J.H. Kok Kampen, 90 242 5132 X.
- **HET BEELD VAN DE DOOD**, Philippe Aries, Sun Nijmegen 1987, 90 616 8271 1.
- **HERINNERINGEN IN STEEN**, Adelaide van Reeth - Guido Peeters - Boudewijn Büch - Tom Weerheijm, Houten De Haan 1988, 90 269 4356 3.
- **HET BETH HAIM VAN OUDERKERK**, L. Alvarez Vega, Uitgeverij Pirola Schoorl, 90 900 7747 2.
- **FOLLIES**, Wim Meulenkamp, De Arbeiderspers Amsterdam-Antwerpen, 1995, 90 295 3109 6.

Ouderkerk ald Amstel. Het Rodeamentoshuis met aanlegsteiger

• TENTOONSTELLING •

Filip Tas (1918-1997). Herinneringen. De wandelaar die kijkt.

Een keuze uit het (omvang)rijke archief van Filip Tas, dat meer dan 30.000 foto's omvat, ingedeeld in acht representatieve thema's :

Fotogrammen
Kunstenaars in Antwerpen 1960-1970
Heroes' Place
Zuid-Amerika
Brusselse monumenten
De poëzie van een stad, een halve eeuw Antwerpse foto's
Middelheim, van beeld tot beeld
R.I.P. : funeraire monumenten van beroemde Vlamingen

*Nog tot 12 juli, alle dagen behalve maandag van 11 tot 18 uur.
Gratis toegang. Galerij van de Kredietbank, Grote Markt 19 te Brussel.*

EPITAAF vzw

Onze-Lieve-Vrouwvoorplein 16 - 1020 Brussel

Lid van de VLAAMSE
CONTACTCOMMISSIE
MONUMENTENZORG

met de steun van

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK
GEWEST

VLAAMSE
GEMEENSCHAPS
COMMISSIE

Jaarabonnement en lidmaatschap 1998 : 550 BEF
door overschrijving op rekening 068-2039260-56 van
Epitaaf met vermelding van naam, adres en jaartal.
Vanaf een bedrag van 1.000 BEF wordt u steunend lid
van Epitaaf.

Redactie : Bert Bracke, Pol De Prins, Linda Van Santvoort.
Met medewerking van Jacques Buermans en Karel Van Roy.

Deze Nieuwsbrief werd gezet en gedrukt door Carto, 1030 Brussel.
V.U. Linda Van Santvoort, O.-L.-Vrouwvoorplein 16, 1020 Brussel.